

## 2Kor 5,17

Milí bratři, milé sestry, dneska je Nový rok, a proto se nabízí, abychom přemýšleli o novém stvoření. O novém stvoření píše apoštol Pavel. Teologie apoštola Pavla není úplně snadná a asi jste si už všimli, že málo kdy volím jako základ pro kázání Pavlovy dopisy. Dneska se toho odvážím a vás tedy prosím o mimořádnou pozornost.

O novém stvoření píše Pavel v textu, který jsme četli na úvod z dopisu Korintským a také ještě jednou v dopise Galatským, kde čteme: „*Nezáleží na obřezanosti ani neobřezanosti, nýbrž jen na novém stvoření.*“ (Gal 6,15). Takže, co to vlastně je, to „nové stvoření“? A hlavně, jak se nás týká?

Apoštol Pavel koncept „nového stvoření“ patrně sám nevymyslel, ale převzal ho ze Starého zákona a také ze soudobého židovského myšlení. V rabínských spisech výraz „nové stvoření“ (aramejsky *בריא חדשה*) označuje několik různých skutečností. Jednak je to označení pro novou epochu dějin. Jako nové stvoření je označován např. svět, který vzešel z potopy.

Ovšem „nové stvoření“ v rabínské literatuře neoznačuje jen nějakou novou epochu dějin, novou etapu světa, ale je vztažen také na individuální lidský život, kde znamená nový život člověka, např. po uzdravení ze závažné nemoci nebo po nějaké záchraně ze smrtelného ohrožení, ale také nový život člověka po odpuštění hříchů.

Myslím, že právě to odpovídá použití tohoto výrazu u apoštola Pavla. „*Kdo je v Kristu, je nové stvoření.*“ Pro každého člověka může nastat jeho nové stvoření někdy jindy, ale zároveň jsou během roku určitá období, ve kterých činil Boží lid jako celek pokání. Je to obzvláště deset dní po židovském Novém roce, který většinou vychází někdy v našem měsíci říjnu. Podle výroku jednoho rabína ze třetího století: „*Kdo činí pokání během deseti dní mezi Novým rokem a Dnem smíření, toho Hospodin ospravedlní v Den smíření a učiní ho novým stvořením.*“ (zachyceno v *Pesikta rabbati* 169a).

Nové stvoření je podle tohoto pojetí výsledkem Božího soudu, kterým projde svět nebo člověk a Boží soud ho proměňuje, přetváří a tak se stává člověk jako jednotlivec nebo také celý svět novým stvořením. Můžeme předpokládat, že toto pojetí nového stvoření bylo v nějaké podobě známé už v době apoštola Pavla. Pavel jako židovský vzdělanec jej znal a použil v nových souvislostech ve svých dopisech. A právě na novém stvoření podle něj nejvíc záleží. Nezáleží tolik na tom, jestli je někdo obřezaný, tedy jestli má s Bohem uzavřenou smlouvu, jejímž znamením byla obřízka nebo nikoli. Bůh činí něco zcela nového, co přesahuje dosavadní danosti, a proto na ně už není možné spoléhat jako na to, co je ve vztahu s Bohem rozhodující.

Inspiraci pro toto pojetí novosti mohl Pavel najít už u proroka Izajáše, skrze kterého Hospodin říká: „*Nevzpomínejte na věci dřívější, o minulosti nepřemýšlejte. Hle, činím něco docela nového a už to raší. Nevíte o tom? ... Lid, jež jsem vytvořil pro sebe, ten bude vyprávět o mých chvályhodných činech.*“ (Iz 43,18.21). Na tomto textu z proroka Izajáše vidíme, že pro novost je tím určujícím to, co činí Bůh. A už se to prosazuje a lidé o tom mají vědět. Ale jak na tomto novém Božím díle získáváme podíl? Co se čeká od nás, aby o nás platilo to, že jsme novým stvořením? Jak se člověk podle Pavla stává součástí nového stvoření?

Především je potřeba vidět, že nové stvoření se netýká jen celo-kosmické obnovy světa, ale předchází jí obnova Božího lidu, tedy i osobní obnova individuálního člověka, která nebude realizovaná až někdy ve vzdálené budoucnosti, na konci dějin, ale uskutečňuje se průběžně během lidského života. A Pavel tuto osobní, individuální obnovu, tuto proměnu člověka v nové stvoření, spojuje s Kristem: „*Kdo je v Kristu, je nové stvoření.*“

Rozumím tomu tak, že jde o každodenní obnovu, že je to neustálý proces, že to není hotové jednou pro vždy. O neustálé obnově píše Pavel v předchozí kapitole svého dopisu: „*Vnitřně se den ze dne obnovujeme.*“ (2Kor 4,16). Potřebujeme opakovaně dělat pokání a uzdravovat se ze svých hříchů. Potřebujeme obnovovat svůj vztah důvěry ke Kristu. Každý vztah potřebuje aktualizovat, aby nezanikal. Není to tak, že by se s člověkem stala nějaká změna, která by ho definitivně proměnila, a člověk by už nemohl jednat podle starého způsobu života.

To, jak se v lidském životě projevuje nové stvoření, Pavel vyjadřuje také ve svém dopise Galatským. Nové stvoření překonává zásadní rozdíly a nerovnosti mezi lidmi: „*Není už rozdíl mezi židem a pohanem, otrokem a svobodným, mužem a ženou. Vy všichni jste jedno v Kristu Ježíši.*“ (Ga 3,28-29). Tedy etnické, náboženské, sociální, kulturní a genderové rozdíly, podle kterých se lidé dělí do různých skupin, v novém stvoření nehrají pro identitu člověka určující roli. V novém stvoření je jedno, jestli je člověk žid nebo pohan, otrok nebo svobodný, muž nebo žena. Dokonce jestli je obřezaný, tedy jeho příslušnost ke smlouvě s Bohem nebo absence této příslušnosti, není rozhodující. Bůh v Kristu stvořil nový řád, který je ve vztahu ke spáse založen na rovnosti celého lidstva.

Nové stvoření znamená nové nastavení lidské identity. Nové sebe-pojetí, tedy to, kým člověk je a jak vnímá sám sebe i ostatní lidi. To, že je člověk v Kristu, je pro jeho sebe-určení důležitější než to, jestli je muž nebo žena, jaké má společenské postavení, k jaké skupině patří rodově, etnicky, národnostně, sociálně, kulturně. Nové stvoření zcela konkrétně znamená překonání nacionalismu, který se stal pro mnohé lidi od 19. století klíčovou ideologií. Nemyslím, že je špatné, když je člověk např. hrdý na to, že je Čech. Naopak. Ale to, že jsem křesťan, by mělo určovat moji identitu víc, než to, že jsem Čech.

Nové stvoření je podle Pavla totožné s bytím v Kristu. A z Pavlových dopisů zřetelně vyplývá, co to znamená „být v Kristu“. Tato fráze znamená „patřit Kristu skrze víru“. Naplno to opět Pavel říká v dopise Galatským: „*V Kristu Ježíši nezáleží na tom, je-li někdo obřezán či ne; rozhodující je víra, která se uplatňuje láskou.*“ (Ga 5,6). „*Víra, která se uplatňuje láskou*“ - to je klíčový parametr nového stvoření, to je rozhodující znak pro bytí v Kristu.

„*Co je staré, pominulo a hle, je tu nové.*“ Dosavadní způsob, kterým se uskutečňovala záchrana člověka, spása, tedy odpuštění hříchů a smíření s Bohem, dosavadní způsob spojení mezi člověkem a Bohem dospěl ke svému konci. Kultický systém už v tom nadále nebude hrát žádnou roli. V platnost vstoupil nový způsob, kterým se uskutečňuje vztah mezi Bohem a člověkem a tím je bytí v Kristu. A protože Kristus vstal k novému životu, tak být v Kristu znamená mít na tomto jeho novém životě podíl. Kristův nový život je začátkem nového stvoření.

Tedy vedle současného řádu světa, ve kterém platí určité poměry, které nastavují zásadní rozdělení lidstva do mnoha různých skupin, vznikl Kristovým vzkříšením nový řád, nové stvoření, kde je toto rozdělení překonáno. Původní stvoření přetrvává, ale vedle něho, paralelně s ním, se rozvíjí nové stvoření, do kterého člověk vstupuje skrze Krista. Kristus je dveřmi, kterými se vchází do nového stvoření. A zatímco to staré stvoření pomíjí, zaniká, spěje ke konci, tak to nové má trvalou budoucnost.

Dnes budeme náš podíl na Kristu, na jeho díle, vyjadřovat slavením Večeře Páně. Prosím tedy, aby nás při tom Duch Svatý vnitřně proměňoval, aby nás obnovoval ve víře, která se uplatňuje láskou, aby v nás rostlo nové stvoření. Amen.